

A Kúria a dr. Szűcs Imre Zoltán ügyvéd által képviselt felperesnek a Szabóné dr. Dénes Éva ügyvéd által képviselt alperes ellen rendes felmondás jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 33.M.1688/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 49.Mf.638.840/2010/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2013. április 17. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Bíróság 49.Mf.638.840/2010/3. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 33.M.1688/2009/11. számú ítéletének a munkaviszony megszüntetése jogellenességét megállapító, az elmaradt munkaberről, az önkéntes nyugdíjpénztári díjról, az egészségbiztosítási pénztári díjról, az üdülési díjról valamint az elsőfokú perköltség és illeték viseléséről szóló rendelkezését helybenhagyja, míg az átalánykártérítés és a meleg étkezési utalvány összegéről szóló rendelkezés tárgyában a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Megállapítja, hogy a felperes munkaviszonya az alperesnél 2013. április 17-én szűnik meg.

A helybenhagyó rendelkezések vonatkozásában kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt nap alatt - 50.000 (ötvenezer) forint és 13.500 (tizenháromezer-ötszáz) forint áfa együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költséget, az államnak - felhívásra - 153.700 (egyszázötvenháromezer-hétszáz) forint fellebbezési és 153.700 (egyszázötvenháromezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az átalánykártérítés és a melegétkezési utalvány vonatkozásában a felek felülvizsgálati eljárási költségét egyenként 10.000 (tízezer) forintban és 2.700 (kettőezer-hétszáz) forint áfában, a felülvizsgálati eljárás illetékét 61.800 (hatvanegyezer-nyolcszáz) forintban állapítja meg.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében az alperes 2008. december 11-én kelt rendes felmondása jogellenességének megállapítását, ennek jogkövetkezményei alkalmazását kérte.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 33.M.15688/2009/11. számú ítéletével megállapította a felmondás jogellenességét azzal, hogy a felperes munkaviszonya az ítélet jogerőre emelkedésének napján szűnik meg. Kötelezte az alperest a felperes javára 2.242.347 forint elmaradt munkabér és ennek 2009. szeptember 15-étől járó késedelmi kamata, valamint 6 havi átalánykártérítés címén 1.280.795 forint, önkéntes nyugdíjpénztári díj címén 216.524 forint, önkéntes

egészségbiztosítási pénztári tagdíj címén 77.000 forint, meleg étkezési utalvány címén 175.560 forint, üdülési díj címén 143.000 forint megfizetésére, valamint marasztalta a felperes elsőfokú perköltségében és az állam javára eljárási illetékben. A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2004. december 13-ától díjellenőrként állt az alperes alkalmazásában. Munkaviszonyát az alperes rendes felmondással 2009. február 14-ével szüntette meg. Az intézkedés indokolása szerint a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény módosítása alapján 2009. január 1-jével a „díjköteles utak díjfizetés ellenében történő használatának ellenőrzésére a közlekedési hatóság jogosult”. Mivel e tevékenység végzésére az alperes zrt-nek a továbbiakban nincs lehetősége, a felperes munkaköre 2008. december 31-ével megszűnik tekintettel arra is, hogy a társaságnál történő továbbfoglalkoztatására képzettségének, végzettségének megfelelő munkakör felajánlására nincs lehetőség. A munkaügyi bíróság vizsgálta a felperes azon hivatkozását, miszerint nem minden díjellenőr munkaviszonyát szüntette meg az alperes, és a megmaradt munkavállalók munkaköri leírását 2009. január 1-jével nem módosította. Az alperesnél a mobilkamerás rendszerkezelő elnevezésű munkakörben foglalkoztatottak feladatai a felperes korábbi munkaköri feladataival lényegében megegyeznek. A munkaügyi bíróság megállapította, hogy a mobilkamerás rendszerkezelő munkatársak a pénzkézési feladat kivételével ugyanazokat a részfeladatokat látják el, mint amit korábban a felperes is díjellenőrzési munkatárs munkakörben. Álláspontja szerint a felperes továbbfoglalkoztatására, megfelelő munkakör felajánlására az alperesnek lehetősége lett volna, azonban a munkáltató az általa megkívánt középiskolai végzettséggel nem rendelkező munkatársának, Kiss Viktornak tartotta fenn a munkaviszonyt. Miután a felmondási indokot valótlannak ítélte, az Mt. 100. §-ban foglaltak szerinti jogkövetkezményeket alkalmazta. Az alperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes teljes keresetének elutasítását, másodlagosan az étkezési hozzájárulás tekintetében annak 156.000 forintra történő mérséklését kérte azzal, hogy a kollektív szerződés szerint a táppénzes állomány idejére 2009. február 15 - március 31. közötti időszakra ilyen juttatás nem adható. Kérte továbbá az átalánykártérítés összegét 2 havi minimummértékre leszállítani a munkaviszony időtartamára, valamint arra tekintettel, hogy a munkáltató intézkedését jogszabályváltozás idézte elő. A Fővárosi Bíróság 49.Mf.638.840/2010/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest az alperes javára 240.000 forint együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére. A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított tényállásból levont jogkövetkeztetéssel. Álláspontja szerint a munkakör a feladatok összességét jelenti, így ha annak túlnyomó része (70-80 %-a) kiesik, és a többi, a megmaradó kisebb részét

kevesebb emberrel láttatja el a munkáltató, úgy ezzel az átszervezés megvalósul. Az elsőfokú bíróság tévesen hasonlította össze a két munkakörben ellátott tevékenységek számát anélkül, hogy azok tartalmát és súlyát is értékelte volna. Figyelemmel kellett volna lenni arra, hogy a megszűnt tevékenységnek mi volt az aránya a munkakör egészét tekintve, és a korábbi kisebb részfeladatok közül mi maradt meg, amit így nyilvánvalóan kevesebb emberrel is el lehet látni. A felmondás átszervezéssel és a felperes munkakörének megszűnésével kapcsolatos indokát a másodfokú bíróság valósnak és okszerűnek ítélte. Az elsőfokú bíróság tévesen értékelte felmondási okként az indokolás azon kitételét, miszerint a társaságnál történő továbbfoglalkoztatására, megfelelő munkakör felajánlására nincs lehetőség. A Munka törvénykönyve szerint ugyanis a munkáltatónak állásfelajánlási kötelezettsége felmondás esetén nincs, ezért a továbbfoglalkoztatás lehetőségének hiányáról szóló megállapítás szükségtelen volt a felmondásban. Az elsőfokú bíróság tévesen bocsátkozott annak vizsgálatába, hogy K.V.-nek volt-e az adott munkakörre megfelelő képzettsége, végzettsége, miután az MK. 95. számú állásfoglalás szerint a kiválasztás szempontjait a bíróság nem vizsgálhatja. K.V. korábban is együtt dolgozott a felperessel, nem a felperes helyére került, így ha a felperes munkakörébe a munkáltató más személyt nem vesz fel, az átszervezés megvalósul. A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát kérte. Hivatkozása szerint a másodfokú bíróság iratellenesen állapította meg a felmondás okát, ezért a levont jogkövetkeztetése sem helytálló. A rendes felmondás sem átszervezésre, sem létszámcsökkentésre nem utal, annak indoka a felperes munkakörének megszűnése. Ez azonban nem állapítható meg, miután az alperes a díjellenőrzési munkatárs munkakörbe tartozó feladatokat mint cselekvést nem hagyta abba, hanem továbbfolytatta egy munkaköri feladat (a pénzkezelés) kivételével. A felperes munkaköre tehát nem szűnt meg, hanem mobilkamerás rendszerkezelői munkatárs elnevezéssel fennmaradt. A felmondásban nem hivatkozott létszámcsökkentés és átszervezés mint indok nélkül okszerűtlen a másodfokú bíróság által levont azon jogkövetkeztetés, hogy a felmondási ok valós, mert a feladatok túlnyomó részét kevesebb emberrel láttatja el a munkáltató. Abból ugyanis, hogy kevesebb lett a munkaköri feladat, még nem következik az, hogy a munkakör megszűnt volna, tekintettel a két munkakör feladatainak jelentős átfedésére. Az a körülmény, hogy a felperes munkakörének jelentős mértékben megfelelő új munkakör feladatait az alperes kevesebb emberrel láttatja el, a felmondásban nem közölt létszámcsökkentési oknak, vagy átszervezésnek felel meg. Álláspontja szerint a jogvita keretein belüli kérdésnek kell tekinteni annak vizsgálatát, hogy K.V. rendelkezett-e a munkakör ellátásához szükséges végzettséggel. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. Hivatkozása szerint a felperes munkakörében új munkavállalót nem alkalmaztak, sőt vele együtt „elbocsátott” 11 fő

helyébe sem vettek fel senkit, ezért a munkakör- megszűnés a jogkörelvonás következtében tartalmilag átalakult és elnevezésében is módosult munkakör vonatkozásában bekövetkezett. A jogalkotó hatósági jogkörbe adta a díjellenőrzési tevékenységet és a hozzá kapcsolódó intézkedési jogosultságot. Ezért az alperesnél az ellenőrzéssel kapcsolatos munka átalakult, és a korábbi feladatok mennyisége is jelentősen csökkent. Az ellenőrzéshez kapcsolódó adatgyűjtési résztevékenységet végezhet csak az alperes, ami egyszerűbben és gyorsabban végezhető feladat a teljes körű ellenőrzési tevékenységnél. Álláspontja szerint az átszervezés kifejezés hiánya nem teszi jogellenessé a felmondást, hiszen a felmondás maga is tartalmazza azt a jogszabályi változást, amely alapján a megtett munkáltatói intézkedés-folyamat vége a díjellenőri munkakör megszűnése lett. A jogszabály által elvont jogkör gyakorlatára felépített munkáltatói tevékenység tartalmi átalakításának eredménye a munkaszerződés szerinti munkakörmegszűnés is.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

A rendes felmondás indoka a közúti közlekedésről szóló törvény módosítása folytán bekövetkezett alperesi jogkörelvonásra tekintettel a felperes munkakörének megszűnése volt. A felmondás létszámcsökkentésre, átszervezésre nem utalt. Ezért helytálló a felülvizsgálati érvelés, miszerint a perben csak az volt vizsgálható, hogy a felperes által ellátott munkakör megszűnt-e. Jogszerűen az alperes a perben intézkedése megalapozottságát, jogszerűségét olyan okokra hivatkozással, melyeket a felmondásban nem közölt, a perben nem állíthatta. A felmondási okok a perben nem egészíthetők ki (BH.1994.224.). A perben a közölt felmondási indokra tekintettel azt kellett vizsgálni, hogy a munkavállaló korábbi munkakörének csupán az elnevezése, vagy a tartalma is változott-e. Ugyanis ha a régi és az új munkakör közötti átfedés olyan mértékű, hogy azok egymásnak megfelelnek, a munkakör megszüntetéséről nem lehet szó (BH.2008.28.). Az eljáró bíróságok a felperes díjellenőrzési munkatárs munkakörét és az újonnan létrejött mobilkamerás rendszerkezelő munkatárs munkakört összehasonlítva azt helyesen állapították meg, hogy azonos mindkettőnél az útbaigazító és felvilágosító tevékenység, az adminisztrációs tevékenység, a gépjárművek karbantartása, ellenőrzése, műszaki állapotukkal kapcsolatos feladatok ellátása, a megszokottól eltérő jelenségek jelentése. Az úthasználati jogosultság megállapításával kapcsolatos feladatok viszont változtak. A felperes munkakörében jogosult volt a kijelölt útszakaszon a használati jogosultságot ellenőrizni és az ehhez kapcsolódó pénzkezelési feladatokat ellátni. A mobilkamerás rendszerkezelő munkatársak feladata ehhez képest már csak egy részfeladat, a kamerával történő anyaggyűjtési tevékenység maradt. Megszűnt tehát a megállítós ellenőrzés, és az ehhez kapcsolódó pénzkezelési feladat (csatolt táblázat, F.CS.jegyzőkönyv, 3. oldal 3. és 4. bekezdésében tett nyilatkozata). F.CS. arról is nyilatkozott, hogy a 23 fő díjellenőrzési munkatársból 12 fő

megmaradhatott, továbbá hogy „ami a legnagyobb részét tette ki a tevékenységüknek, az a megállítási ellenőrzés volt, ez megszűnt. Ami a kamerával való rendszerellenőrzés rögzítését illeti, az fennmaradt tevékenységként, de ez összesen a tevékenységi kör 20-30 %-át tette ki”. Mindebből megállapítható, hogy a felperes által az ellenőrzés során ellátott részfeladat (a kamerával való rendszámellenőrzés, rögzítés) megmaradt. Ez a megmaradt tevékenység közel 100 %-át teszi ki a mobilkamerás rendszerkezelő munkatárs feladatainak, annak idején pedig 20-30 %-át tette ki a felperes feladatainak (F.CS. tanú jegyzőkönyv, 6. oldal 6. bekezdés). Mindebből az elsőfokú bíróság vonta le a helytálló jogkövetkeztetést, miszerint a felperes munkaköre nem szűnt meg, abból ugyanis, hogy kevesebb lett a munkaköri feladat, ez nem következik. A megmaradt munkavállalók más munkaköri elnevezéssel tartalmában nem végeznek többet, vagy mást, mint korábban a felperes, csak a hangsúly a felperes által is korábban ellátott kamerás adatrögzítésre, rendszámellenőrzésre helyeződött. A kevesebb munkaköri feladatot kevesebb munkavállalóval láttatja el a munkáltató, ez azonban átszervezést, létszámcskökkentést jelent, nem pedig a felmondásban közölt munkakörmegszűnést. A felmondásban közölt ok valóságát tehát az alperes nem bizonyította. A felmondás az indoka valótlanlansága miatt jogellenes, nem szükséges annak vizsgálata, hogy K.V. helyett a munkáltatónak a felperest kellett volna-e továbbfoglalkoztatnia. A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletnek a felmondás jogellenességét megállapító és ennek jogkövetkezményeként az elmaradt munkabérről, az önkéntes nyugdíjpénztári díjról, egészségbiztosítási pénztári tagdíjról, üdülési díjról szóló rendelkezéseket helybenhagyta, míg az átalánykártérítés és a meleg étkezési utalvány értékének vonatkozásában a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította a Pp. 275. § (3) és (4) bekezdés alapján. A megismételt eljárásban a másodfokú bíróságnak a másodlagos fellebbezési kérelemről, azaz az átalánykártérítés és a meleg étkezési utalvány összegének leszállításáról kell döntenie. A helybenhagyott rendelkezések vonatkozásában a Kúria a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján kötelezte a pereszes alperest a felperes együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, míg a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a le nem rótt fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére. Az átalánykártérítés és a meleg étkezési utalvány vonatkozásában a Kúria a Pp. 275. § (5) bekezdés alapján a felülvizsgálati eljárási illetéket és költséget csak megállapította azzal, hogy annak viseléséről az új határozatot hozó bíróság fog döntenie.

Budapest, 2013. április 17.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Tallián Blanka s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna

s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:Nné tisztviselő